

Warszawa, dnia 25 .11.2015 r.

DZP-WG.600.02.223.2015.dł

Pan Ireneusz Kaługa

Członek Zarządu

Grupa Ekologiczna

ul. Kraszewskiego 24

08-110 Siedlce

W nawiązaniu do pisma z dnia 17 listopada 2015 r., w sprawie wskazania podmiotu odpowiedzialnego za udzielanie pomocy zwierzętom dziko występującym, Departament Zarządzania Zasobami Przyrody przekazuje poniższe stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Przepisy nie wskazują wprost który podmiot ma obowiązek dostarczania dziko występujących zwierząt do ośrodków rehabilitacji zwierząt oraz kto ma obowiązek udzielić pomocy rannym zwierzętom dziko występującym, z wyjątkiem niżej wymienionych przypadków związanych z wypadkami komunikacyjnymi.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856, z późn. zm.) prowadzący pojazd mechaniczny, który potrafił zwierzę, obowiązany jest, w miarę możliwości, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub w przypadku konieczności uśmiercenia, do zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust. 3 wspomnianej ustawy (tj. lekarza weterynarii, członka Polskiego Związku Łowieckiego, inspektora organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusza Policji, straży miejskiej lub gminnej, Straży Granicznej, pracownika Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnika Państwowej Straży Łowieckiej, strażnika łowieckiego lub strażnika Państwowej Straży Rybackiej). W myśl art. 37 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt naruszenie ww. nakazu jest wykroczeniem i podlega karze aresztu lub grzywny.

Jednocześnie, jeżeli ranne zwierzę stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego wskazane jest powiadomienie o tym zdarzeniu Policji, do której obowiązków należy czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.). Mając na uwadze, że ranne zwierzę pozostawione na poboczu drogi stanowi potencjalne zagrożenie dla ruchu drogowego, gdyż może ponownie wejść na drogę, Policja powinna podjąć działania mające na celu udzielenie pomocy rannemu zwierzęciu.

W zakresie nie ujętym powyżej, należy wskazać, iż zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Wspomniane potrzeby obejmują również sprawy ochrony przyrody. Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.) ochrona przyrody polega na m.in. zachowaniu składników przyrody, dziko występujących zwierząt oraz zwierząt objętych ochroną gatunkową. Należy uznać, że ochrona przyrody obejmuje wszelkie działania, które zapobiegają zmniejszaniu się populacji dzikich zwierząt, a więc również działania polegające na udzielaniu pomocy w incydentalnych przypadkach, jeżeli zwierzę można uratować. Należy zauważyć, iż przypadki takie mają charakter lokalny. Skoro zatem do zadań własnych gminy należą

zadania w zakresie ochrony przyrody, to można uznać, że do zadań gminy należy również udzielanie pomocy dzikim zwierzętom przebywającym na terenie gminy, w szczególności poprzez zorganizowanie akcji ratunkowych lub zapewnienie transportu zwierząt do ośrodków rehabilitacji zwierząt.

Jednocześnie należy zauważyć, iż zgodnie z art. 163 i 164 pkt 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla innych organów władz publicznych lub innych jednostek samorządu terytorialnego, wykonuje gmina. Samorząd terytorialny działa na podstawie Konstytucji i ustaw, w pierwszym rzędzie na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Określając rolę ustrojową i zadania publiczne samorządu terytorialnego, Konstytucja wprowadza bardzo istotną zasadę domniemania jego właściwości. Z treści powyższych przepisów, inne niż gmina organy władzy publicznej mają w zakresie administracji terenowej kompetencje wyraźnie określone i sprecyzowane, w przypadku zaistnienia więc spraw spornych z tego zakresu, należy przyjąć domniemanie, iż w tych kwestiach, niezastrzeżonych ustawowo dla innych władz i organów, właściwe są organy samorządu terytorialnego, a konkretnie samorządu gminnego. (Wiesław Skrzydło. Komentarz do art. 164 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Stan prawny: 2013.03.01).

Mając na uwadze powyższe, biorąc pod uwagę fakt, iż przedmiotowe kwestie nie są regulowane odrębnymi przepisami, w naszej ocenie uznać należy, że to samorząd gminy odpowiada za zapewnienie pomocy rannym osobnikom należącym do chronionych gatunków dziko występujących zwierząt znalezionych na terytorium gminy poprzez ich dostarczenie do odpowiednich placówek.

Jednocześnie należy wskazać, iż na podstawie § 9 pkt 3 pkt b rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348), w przypadku chwywania objętych ochroną zwierząt rannych i osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej lub przemieszczenia do ośrodka rehabilitacji zwierząt, wprowadzone zostało odstępstwo od zakazów określonych w § 6 ww. rozporządzenia. W związku z powyższym, odłowienie zwierzęcia, które spełnia powyższe kryteria, tj. jest ranne lub osłabione, w celu udzielenia mu pomocy, nie wymaga uzyskania zezwolenia organów ochrony przyrody. Pomocy zwierzęciu mogą udzielać ośrodki rehabilitacji zwierząt oraz lekarze weterynarii. Prowadzenie tych działań nie wymaga uzyskania zezwolenia na przetrzymywanie gatunku chronionego. Należy jednak pamiętać, iż w przypadku udzielania pomocy poza ośrodkiem rehabilitacji zwierząt, w gabinecie weterynaryjnym, zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, udzielenie tej pomocy należy interpretować jako podjęcie działań zmierzających do zlikwidowania zagrożenia dla życia i zdrowia zwierzęcia. W przypadku konieczności dłuższego przetrzymywania osobnika przez lekarza weterynarii, np. z uwagi na konieczność jego rehabilitacji, należy uzyskać zezwolenie właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska na jego przetrzymywanie, gdyż zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, miejscem gdzie może być prowadzone leczenie i rehabilitacja gatunków chronionych jest ośrodek rehabilitacji zwierząt. Kwestią uzgodnień pomiędzy gminą oraz ośrodkiem rehabilitacji zwierząt jest wytypowanie placówki, do której będą przekazywane zwierzęta. Wykaz wszystkich ośrodków rehabilitacji zwierząt, dostępny jest na stronie internetowej urzędu: <http://www.gdos.gov.pl/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat-w-polsce>.

Dodatkowo w kwestii interwencji w przypadkach gniazd bocianich posadowionych na czynnych słupach sieci energetycznej należy podkreślić, iż ewentualne prace powinny się odbywać z uzgodnieniem z właściwym operatorem sieci, zarówno ze względów formalnych jak i względów bezpieczeństwa. Niektóre firmy z branży energetycznej dysponują również własnymi środkami finansowymi na montaż platform pod sztuczne gniazda (lub przeniesienie gniazda na słup wolnostojący). Oprócz ww. i władz gminnych, środkami na tego rodzaju działalność mogą dysponować również regionalni dyrektorzy ochrony środowiska.

Dyrektor Departamentu
Zarządzania Zasobami Przyrody

Anna Rowicka-Dolańska